

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:	APARE DUMINECA	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”. Iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.	Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Cum s'a lătit Unația în Banat.

— Cazul comunei Ramna —

I.

Multe plăgi s'au abătut asupra Românilor bănățeni, de-a-lungul istoriei lor sbuciumate, dar nici una din ele n'a întrecut în grozăvie și ferocitate plaga unației, care asemenea celei de a 10-a plagă, abătută asupra Egiptului, nu numai că a zdruncinat din temelii viața religioasă, ci a aruncat fermentul disoluției morale și germenele desagregării naționale și sociale în rândurile până atunci unitare și consistente ale fraților noștri din această regiune.

Capitolul care tratează despre această plagă, ca și despre urmările ei funeste, este desigur cel mai trist și mai întunecat din cuprinsul istoriei religioase și naționale a Românilor bănățeni, mai ales din ultimele două veacuri.

Până acum capitolul acesta n'a fost îndeajuns cunoscut. Poate că el rămânea și pe mai departe învăluit în negură, dacă cei ce au sfâșiat unitatea sufletului neamului, făcându-se unelte netrebnice în mâinile asupritorilor noștri milenari, nu ne-ar fi provocat să „stăm de vorbă pe chestia de **metoade**” privitoare la pervertirea conștiinței religioase și naționale a Românilor bănățeni.

Pentru a justifica termenii întrebuițați mai sus, acum când încercăm să facem caracterizarea „metoadelor” întrebuițate de semănătorii învrăjbirii sufletelor românești, și pentru a nu fi acuzați de „ură, lipsă de obiectivitate și de simț creștinesc în ceea ce tratăm”, — și'n același timp pentru a avea tăria a sta „în fața oricărui juriu de onoare”, nu vom face altceva decât să vom reproduce actele oficioase ale supremelor autorități bisericești și administrative din Banat, în legătură cu turburările grave produse în

sânul românismului bănățean, de agenții unației, susținuți cu fiorinii și coroanele Vienei și ale Budapestei și ocrotiți de baioneta jandar-mului cu pene în pălărie.

Cum a aprins „focul lui Veliar”¹⁾ sufletele slăbănogage, și cum au operat „tâlharii de huniași”²⁾ în satele românești liniștite și lipsite de apărare ale Banatului, se va vedea din cele ce vor urma.

Incepem cu asediul comunei Ramna. Spre a ține piept asalturilor uniете, Consistorul din Vârșeț trimite acolo ca adm. parohial pe încercatul în lupte și suferințe, preotul Ion Velceleanu, căruia „frații” i-au pus pe cap cununa muceniciei în sensul strict al cuvântului, pentru marea vină de a fi apărat cu ultima energie legea străbună, contra mișeleștilor atacuri ale celor ce au trecut la „legea împăratului”.

Despre „patimile, luptele, gonirile și neajunsurile, care dânsul dela începutul Unirei adevăată din luna lui Aprilie 1864, necurmat le suferă” în comuna Ramna, avem cunoștință din următorul dureros raport, adresat de el „Ilustrității și înalt prea sfinției sale Domnului Domn Ioan Popasu, Episcop român gr. orient. în Caransebeș”, la 6 Oct. 1865.

Din acest raport, care este biletul de vizită al unației, și care desigur constituie cea mai rușinoasă pagină din istoria zbuciumată a poporului nostru, reproducem cele ce urmează:

„Ilustrissime Domnule Diecezan Episcope, Domnule Înalt Prea Sfințite!

Neputând eu umilit subscrisul toate patimile și lipsele mele, care în această parohie de un an și 7 luni le rabd, la prezentarea mea Ilustrității Voastre în Logoj, a le descoperi, din cauza timpului scurt, pentru aceea îndrăznesc încâtva prin aceste rânduri, mai pe larg a vi le aduce la cunoștință.

1) Actul Nr. 30/1865 din arhiva Consistorului ort. rom. Caransebeș.

2) Idem Nr. 371/1866.

În anul 1861 luna lui Martie primi sfînjirea de preot, și fusei de administrator la parohia gr. or. din comuna Remetea Pogonici trimis, care parohie numai din 85 numere locuitori se află și întru atîta de săracă încît un preot nu e în stare a-și câștiga traiul vieții.

La anul 1863 a reposit un Preot Vasile Popoyici din comuna Ramna, în care astăzi ca administrator mă aflu, și venindu-mi la cunoștință această vacantă parohie, alergai și eu umilit subscrisul cu rugare la Cînsitul Consistor din Vârșeț pentru a-mi dăruî mie această parohie a 3-a, care era vacantă, spre administrare, însă eu nu o putui căpăta, ba după cum mai târziu fusei încunoștințat, a mers o deputațiune din mai mulți locuitori de aici, fără a fi avut eu umilit subscrisul vreo cunoștință despre aceasta, la fostul nostru D. Episcop din Vârșeț cu rugarea, pentru de a mă trimite pe mine ca administrator în această parohie, fiindcă acești preoți de aici sunt slabi în credință, însă acestei deputațiuni i s'a promis că voiu fi trimis spre administrare aici, dar durere că se apropie un an de zile și eu tot nu fusei denumit..

După ce trecu un an s'a lăjit faima că în comuna Ramna a început fostul Jude comunal cu Preoții și cu câțiva locuitori de aici să joace varboncul ca să treacă la legea gr. cath., fiind anul acesta nefruptos, și făgăduindu-li-se că dacă toată comuna va trece la Unire vor căpăta 6000 fl. v(alută) a(ur). dela Episcopul gr. cat. din Logoj (1? 1).

Mai târziu după ce trecură vreo două săptămâni, adecă pe timpul Unirei, primii dela tatăl meu Mihai Velceleanu, pictor din Bocșa Montană, o epistolă, fiind eu încă în parohia Remetea P., prin care mă încunoștințează, că în comuna Ramna s'a înscris mai toată comuna spre trecere la Unire, și după împărțășirea Domnului nostru Namesnic din Fizeșiu, Alexandru Popovici, sunt eu, din partea Consistorului, ales și hotărît a primi această parohie, pentru împăciuirea poporului și întoarcerea dela rătăcire, după cum s'a și întâmplat.

(Urmează)

Prof. Gh. Cotoșman.

Săptămâna.

„Căci și eu sunt om sub stăpînire; am sub mine ostași și zic unuia: „Du-te!“ și se duce; altuia: „Vino!“ și vine; și robului meu: „Fă cutare lucru“ și-l face.

Mat. 8, 9.

Numele sutașului, care a venit la Iisus să ceară milă pentru sluga sa bolnavă, sf. evanghelie nu-l arată. Dealcum numele în sine nu are importanță, este destul arătarea gradului.

Un „centurion“ — sutaș — din armata romană, era un om cu înfînit mai multe atribuțiuni — mai ales în colonii — decât un căpitan din armatele de azi, răspunde unor studii serioase și nu mai puțină răspundere.

Sutașul anonim — unul din mulți poate convingși de dumnezeirea Fiului Omului — pătruns adânc de învățătura lui Iisus, a schimbat disciplina de fier prin milă și iubire. A schimbat vorbele aspre prin dragostea față de subordonați, revoluționând o tradiție. Și... însuși demersul său pe lângă Iisus, face dovadă că a fost mai înțeles sub noua ideologie, decât înainte, de cei pe cari îi comandă.

Dialogul dintre Iisus și Sutaș, este icoana vie a unei convingeri nezdruncinate, fără echivoc, dar mai ales fără alte calcule laterale decât doctrina nouă în sine.

„Pe când intra Iisus în Capernaum, s'a apropiat de el un sutaș, care-L ruga și-I zicea: „Doamne robul meu zace în casă slăbănog, și se chinuește cumplit“. Iisus i-a zis: „Am să viu să-l tămăduesc“; „Doamne“ — a răspuns sutașul, — „nu sunt vrednic să intri sub acoperemântul meu; ci zi un cuvânt, și robul meu va fi tămăduit, căci și eu sunt om sub stăpînire: am sub mine ostași, și zic unuia: „Du-te“... Iisus a răspuns: „Adevărat vă spun că nici în Izrail n'am găsit o credință așa de mare“... iar ca o complectare a rugămînții a încheiat cuvântul Mântuitorul: „Du-te, și faci-ți-se după credința ta“. Și robul lui s'a tămăduit chiar în ceasal acela“. (Mat. 8, 5—13).

În sfînta Scriptură, mai cunoaștem câțiva sutași, care însușindu-și doctrina sufletului, cea a lui Iisus, au manifestat față, credința lor, cu toate riscurile vremii.

Unul dintre ei, sutașul, comandant, al companiei de pază la mormântul Domnului, a refuzat să mintă -- cu toată presiunea jidovilor — marea viziune a Invierii, la care era martor.

Dar, se pune și o întrebare firească, oare sutașul din Capernaum, n'a avut ordin mai înalt să urmărească activitatea lui Iisus și a învățăceilor lui, pas de pas, pentru a-i aduce la moartea și persecuțiunea ce avea să vie?

Ce s'a petrecut în sufletul lui, la vederea atîtor minuni de care s'a bucurat — aproape într'o formă excepțională — orașul Capernaum, de a fost în stare, el omul stăpînirii, să facă exact contrariu, să facă acte de milă, prin credință, de așa profundă frumusețe, încît însuși Iisus să exclame „...adevărat vă spun că nici în Izrail n'am găsit o credință așa de mare...“?

Ce s'ar putea răspunde aici decât vorbele sfîntei Scripturi: „*Mari sunt Tainele Tale, Doamne*“.

La tot cazul textul sf. Evanghelii dela Matei, din Dumineca a 4-a, covârșește prin puterea de *credință* și minunatele ei *consecințe*.

Decât că, în săptămâna aceasta în viața noastră publică se întâmplă fapte și mărturisiri uluitoare.

Ziarele, la intervale scurte, publică niște „*declarațiuni*” semnate de frunțași ai scrisului și vieții religioase, loști membrii ai fostului partid gardist.

Nu ne interesează latura lor politică sub nici o formă. Ne preocupă o latură pur egoistă-profesională, ca să-i spunem pe un nume mai apropiat.

Săptămâna trecută semnează o astfel de declarațiune scriitorul Dragoș Protopopescu și alți doi frunțași, lăpădându-se cu toată hotărârea de o *acțiune*, adevă de un *crez*. Cine a cetit cărțile: „*Tigrii*” și „*Fortul Nr. 13*” ale dlui D. Protopopescu, apoi declarația recentă, nu poate rămâne decât cu un mare semn de întrebare, în suflet.

Cum acest, doctrinar, prin cărți și scris cotidian, abea acuma vede prăpastia? în care a împins atâta număr de tineret studios?

Se impune o comparație între sutașul Bibliei și dl D. Protopopescu!

Dar fiindcă aici perzistă și o latură politică nu prezintă pentru noi mare interes, pentru că acestor manifestațiuni le-a urmat în această săptămână, alte patru declarațiuni, de astă dată semnate de tot atâția *preoți*, cu același conținut și obiect.

Dar între cei patru preoți semnatori ai declarațiilor de *renegare* a unui *crez*, nu ar fi fost și păr. prof. *Grigorie Cristescu*, poate trecea fără remarcă, doar cu inerentele sentimente de amărăciune. Tocmai personalitatea păr. prof. dinamizează caracteristica, pentru că a fost un foarte gustat predicator și scriitor, adevă o forță bisericească de prim plan.

Repet, nu ne interesează ce l-a determinat a îmbrățișa doctrina politică legionară și nici împrejurările care l-au făcut să semneze declarația apărută în ziare.

Ne interesează comentariile publicului credincios bisericii străbune, dar îndeosebi cele ale vrămașilor legii noastre strămoșești.

La sate — unde preoții luptă cu milioane de neprevăzute — cele patru declarații au ajuns, în zilele când caricaturistul „*Curentului*” — dl A. Dragoș — avea o pagină formidabilă. Sătenii din părțile noastre, abonați în număr mare la cotidiene din capitală, n’au scăpat momentul ci au făcut cele mai variate comentarii comparative între pagina lui Dragoș, declarațiile semnate de

cei patru preoții și textul biblic, cuprinzând rugămintea sutașului.

S’ar putea scrie foarte mult pe marginea acestor comentarii.

Ne mărginim doar a pune în discuție însași esența acestor fapte și comentarii, anume: *participarea preotului la viața publică*. Declarațiile anterioare ale dlor prof. D. Protopopescu etc., au fost comentate în cercuri pur intelectuale cu toate consecințele acestor stări, dar cele ale păr. prof. Gr. Cristescu, păr. A. Mihăilescu, păr. St. Musta, pr. T. Bălibanu, precum și declarațiile la un proces ale păr. Edineți, au format obiectul unor comentarii în păturile de jos și îndeosebi au dat prilej sectarilor de a ataca preoția Testamentului Nou.

Unul dintre sectari spunea — cu ziarele în mână — „popii voștrii învață să nu slujești la doi domni, ci să fim ca sutașul cel milostiv față de robul său și plin de credință?”...

Ce era de răspuns?! S’o spună cine știe!

Cecace culegi din asemenea fapte, este întrebarea: *sub ce formă poate activa preotul în viața publică?* pentru că pe pământ și mai ales în statul nostru național, preotul are cele mai variate îndatoriri care de multe ori apar ca aservite Mamonei?!

Pr. Traian Constantin.

Adunarea Generală a Astei Bănățene.

Duminică în 26 Iunie a. c., au avut loc la Oravița, marile serbări, ținute cu ocazia adunării generale anuale, ale asoc. „Astra” (Despărțământul Bănățean) sub prezidiul Domnului Inspector General al învățământului secundar, Sabin Evuțian.

Biserica ortodoxă fiind reprezentată prin cea mai eminentă personalitate bisericească bănățeană, însuși P. S. S. Dr. Vasile Lazarescu, episcop de Caransebeș, la fel biserica gr. cat. prin P. S. S. Balan, episcop de Logoj, celelalte oficialități atât cele superioare, cât și cele inferioare, nu s’au lăsat mai prejos, de a nu lua parte la această zi de manifestație a sufletului bănățean, care va rămâne, ca o zi istorică în continuitatea „Astei” bănățene.

Sufletul poporului bănățean a fost ridicat la o înaltă potență în această zi și ce a avut mai frumos și mai înălțător în el, s’a manifestat acum.

Din Timișoara a luat parte S. Bocu, fost ministru, Dr. Marta, preș. Curții de Apel i. r. Timișoara, Dr. Buteanu, inspector, Dr. Cosma,

Dr. M. Gropșianu, Prof. Topliceanu, Dr. Miloia, Prof. I. Perianu, Prof. Gherman și păr. prof. Șora.

Din Logoj au luat parte Dnii: Col. Boldea fost prefect, Dr. A. Peteanu, T. Mitâr și alții.

Oravița și jud. Caraș au luat parte în întregime pentru a-și putea da expresie sufletului lor și a-și manifesta mai bine simpatia și dragostea față de această asociație culturală, și în trecute vremi farul călăuzitor al poporului român transilvănean. Mai avem ceva de văzut aici: era prințul și conducătorul bisericii bănățene P. S. S. Dr. V. Lazarescu, care cu câteva zile mai înainte, însoțit de Prea Onor. R. Ancușa, cons. eparh. și Păr. Potodiacon T. Roșca, au venit prin satele dimprejur spre a vedea și duce dragostea filor săi sufletești.

Duminecă dimineața, la ora 8 $\frac{1}{2}$ dela catedrala ort. din Oravița, pleacă întru întâmpinarea Prea Sfinției Sale un numeros sobor, compus din protopopi și preoți ai diecezei noastre, la protopopiatul din loc, urmați de impresionantul număr de credincioși, Prea Sfinția Sa este adus la catedrală unde începe sf. liturgie, oficiată de însuș, Prea Sfinția Sa Ep. Dr. V. Lazarescu, împreună cu Prea Onor. R. Ancușa cons. eparh. și păr. protodiacon T. Roșca casarul consistorului diecezan. Răspunsurile sunt date de corul D-lui prof. Vărădean, din Oravița. Cântările au fost executate cu mult tact și armonie. Catedrala este arhiplină; mulțimea credincioșilor este mult superioară numărului celor ce pot încăpea într'ansa și cari doresc din suflet să-și vadă și audă părintele sufletesc. Prea Sfinția Sa predică „despre viața cea adevărată și care este ea”; credincioșii, dela ministru până la țaran îl ascultă cu multă dragoste. După terminarea sf. liturgii, cu toții merg la teatrul orașenesc, unde are loc ședința festivă, deschisă de Dl Inspector General Sabin Evuțianu, iar primul cuvânt i se dă P. S. S. Dr. V. Lazarescu, care prin cuvinte alese, arată menirea Astei spunând, că numai cu ajutorul lui Dumnezeu va putea ajunge departe și numai unde credința creștină este bine înțeleasă și sufletul înnobilit cu această frumoasă floare, acolo cultura își poate pune temelie și și zidi casă tare. Se continuă șirul vorbitorilor, cari cu toții accentuează valoarea etnică bănățeană și strălucirea ei în angrenajul național și cultural român.

După terminarea cuvântărilor, toți participanții merg în Grădina de Tir la masă, unde sunt primiți în cântece de corul D-lui Inv. Pancan din Bocșa. La ora 5 $\frac{1}{2}$ începe cortegiul etnografic, unde defilează înaintea P. S. S. și autorităților, tot ceace are Carașul mai bun și mai frumos. Se văd micii străjeri, nădejdea țării se văd corurile

cărășane, vin bufenii în frumosul port Oltenesc, se vede industria casnică bănățeană, vine apoi nunta țărănească de pe valea Almăjului, precum și dezvoltata industrie forestieră și metalurgică a Soc. U. D. R., aranjată în miniatură, cu multă meticulozitate, de dl. Prof. Vărădean și toate aceste frumuseți aduse aci prin munca vechiului și neobositului artist, a d-lui Prof. I. Rusmir președintele despărțământului Caraș.

După aceasta are loc, în Grădina de Tir, concursul de coruri și fanfare din județul Caraș unde toate se prezintă într'un mod cât se poate de satisfăcător.

IACOB.

La întâmpinarea Arhipăstorului în Broșteni și Măidan.

Prea Sfințile Slăpâne!

Șaptezeci. Numărul acesta șaptezeci are ceva mistic. În sfânta Scriptură numărul acesta obvine de mai multe ori. „Șaptezeci de săptămâni s'a tăiat asupra poporului tău” a zis Arhanghelul către Daniel; iar Mântuitorul Hristos răspunde apostolului Petru zicând: „Nu numai de șapte ori, ci de șaptezeci de ori câte șapte”. Și nu se poate să fie numai o simplă întâmplare oarbă, că Mântuitorul nostru Iisus Hristos — Dumnezeu-Omul — în activitatea Sa aici pe pământ — pe lângă cei 12 apostoli — a mai avut încă și șaptezeci de ucenici. De ce tocmai șaptezeci? de ce nu o sută — număr rotund? Pentru că așa a fost conceput planul mântuirii neamului omenesc; planul Dumnezeirii prin a cărui țasătură nu poate străbate mîntea omenească.

Tocmai se împlinesc șaptezeci de ani, de când comuna acesta a fost vizitată de Prea Sfințitul Ioan cel Bun, primul episcop al eparhiei Caransebeșului, după despărțirea de Sârbi. Mai sunt încă în viață vre'o doi-trei moșnegi bătrâni cari cu pietate își aduc aminte de mărețul eveniment, când dânșii ca băieți de școală, îmbrăcați cu sfeșnice și răpizi au ieșit întru întâmpinarea bunului Arhipăstor, iar renumitul istoric bănățan Nicolae Tincu-Velea, în cuvântul de întâmpinare, între altele a zis: Prea sfinția Ta ești un „Moisi”; dorirea, așteptarea și mângăerea poporului. Care va să zică: de șaptezeci de ani n'a mai călcat în această comună. Și iată acum în al șaptezecilea an — anul sabatic — veniți Prea Sfinția Voastră — un nou „Moisi”, dorirea, așteptarea și mângăerea poporului — veniți la fiii sufletești, aducând Dar ceresc și binecuvântare Arhierescă asupra acestei comune.

Să amintesc acum despre iubirea fiască și despre bucuria cea mare ce o simțim cu toții acum la venirea Prea Sfinției Voastre în comuna noastră; — dar aceasta se vede întipărită pe fețele tuturor, deci unde vorbesc faptele, cuvintele sunt de prisos, — apoi nici că s'ar putea descrie prin cuvinte bucuria aceea ce străbate inima fiilor în momentul solemn când se întâlnesc cu un părinte iubit pe carele — dorindu-l — nu l-a mai văzut de șaptezeci de ani. Așa o bucurie se poate simți cu inima, dar nu se poate exprima prin cuvinte. Permiteți-

mi dar Prea Sfințite — Vă rog — ca din inima acestor fii iubitori să Vă zic: Bine ați venit la noi, și: Întru mulți ani, Stăpâne!

În ce privește raportul despre starea comunei bisericești și a parohiei, permiteți-mi Vă rog Prea Sfințite Stăpâne ca să-l fac aceasta în mod sumar.

Date despre întemeierea comunei nu avem, sunt însă motive cari ne îndreptătesc a crede că comuna aceasta a existat deja încă în veacul al 15-lea. Cel mai vechi document ce avem e un protocol matricular din anul 1767 rămas dela biserica veche. Biserica această nouă e zidită la anul 1778 și a fost sfințită prin episcopul Iosif Ioanovici de Șacabent la anul 1792. În anul 1899 a fost acoperit întreg edificiul cu aramă, iar în anul 1901 s'a pictat de nou.

Comuna Broșteni în vechime a avut un renume cu care nu s'a prea putut mândri. Asasinatele, jafurile, incendiile erau la ordinea zilei. Acum însă acestea toate au dispărut ca prin minune. Poporul acum e blând, harnic și muncitor, lucrând din straja dimineții până în noapte în mod cinstit și cu omenie, — dovadă frumoasele gospodării ce și-au întemeiat, precum și locuințele moderne și igienice, ce s'au construit și continuă a se mai construi. Tineretul cu deosebire, dar și cei mai în vârstă sunt foarte râvnitori după cultură și înaintare, — dovadă: Reuniunea culturală „Steaua“, apoi societatea „Sfântul Gheorghe“ împreună cu „Oastea Domnului“, Corul vocal, înființat încă în anul 1888, fanfara, cooperativa satească și în fine Casa culturală, deși încă neterminată, dar ridicată prin propriile forțe. Râvna broștenenților după cultură și înaintare o dovedește și împrejurarea: că din comuna aceasta și în trecut au ieșit oameni însemnați ca: Avram Berlogea fost magistrat la înalta curte de casație, „Curia“ din Budapesta; apoi eruditul academician Simeon Manguica, carele cu argumente zdrobitoare a spulberat în vânt Istoriile mincinoase ale lui Rösler și Hunfalvy; iar astăzi doi fii ai comunei sunt medici, unul în București la Spitalul Brâncovenesc, celalalt în Cluj; mai sunt apoi în comună trei absolvenți de liceu și mai mulți tineri cari cercetează diferite școli medii. Toate acestea dovedesc râvna broștenenților după înaintare.

După cum spusei, poporul e zelos, harnic, muncitor și cinstit, dar — în ce privește mișcarea populației — aceasta e în descreștere din an în an, pentru că viermii cari rod la rădăcina satelor din mândrul nostru Banat sau incubat și la noi. Sistemul de un copil, luxul, concubinajele — durere — în timpul mai nou au început a fi cunoscute și broștenenților. Ba ceva special broștenenților sunt *căsătorile incestive* între frații vitregi, pe cari eu le-am combătut cu toată puterea cuvântului, dar fără succes; până ce — la urmă — în fiecare familie unde erau astfel de căsătorii păgâne, s'a arătat mâna Domnului scriind: Mene Techel Ufarsin și atunci, înfricoșându-se și înspăimântându-se toți, au încetat de a mai încheia astfel de căsătorii, așa că de prezent au mai rămas în comună numai două cazuri.

Și acum de încheiere — după ce am arătat în mod sincer, atât părțile bune cât și cele slabe ale comunei — încurajat de cuvintele Sfântului Apostol Pavel, carele zice: „De voi și vrea să mă laud, nu voi fi fără de minte, că adevărul voi grăi“ — așa pentru complectarea adevărului și prestigiul comunei voi mai spune că Broșteniul este singura comună compactă în întreg protopresbiteratul Oraviței, — ba pot zice că în tot ținutul din Valea Carașului Broșteniul este comuna unică în care nu s'a pripăsit încă nici un minoritar, — este unica comună

în care — pe lângă toate tentațiunile — nu s'a putut încuibă nici pecinginea sectarismului și nici râia catolicismului, ci toți au lozinca: Un Domn, o Credință, un Botez, așa ca să poată zice cu cuvintele Sfântului Apostol Pavel: Aici nu este Elin sau Iudeu, tăiere împrejur sau ne tăiere împrejur, Barbar sau Scit, ci toate și întru toate numai ortodoxie, poporul ține tare la credința strămoșască și la *biserica românească*.

Și acum Prea Sfințite Stăpâne, Vă rog, ca invocând darul Duhului Sfânt asupra comunei noastre, să binevoști a împărtăși poporului credincios, binecuvântarea Arhieriească și a ne permite ca: Să zicem toți din tot sufletul, și din tot cugetul nostru să zicem: Să trăiți! Întru mulți ani, Stăpâne!

*

Pr. Ilie Ciorei.

Prea Sfințite Stăpâne!

Cu multă bucurie credincioșii acestei sfinte biserici, fiii leagănului atâtor oameni buni, mari și luminați, câți au ieșit din această localitate dintre dealuri, cu profund respect, cu devotament fiesc, Vă întâmpină prin umilința mea singur, — căci colegul Nicolae Câmpian suferă de un morb cumplit — Vă așternem în cale simțemintele noastre de credință și mulțumire, că ați fost atât de grațios să descindeți și la noi, unde în anul 1868 au descins; și fericitul episcop Ioan Popasu iar în anul 1924 fericitul episcop Dr. Iosif Badescu trecând în vizitațiune canonică la Anina.

Pe răposatul l-am bineventat în gara Măidanului noi preoții cu reuniunea de cântări, tinerimea școlară cu poporul din sat.

Ați venit astăzi și Prea Sfinția Voastră să ne cercetați ca să vedeți și să cunoașteți modul nostru de viețuire, viața noastră gospodărească, și mai presus de toate, să cercăți simțemintele noastre de credință către sfintele așezăminte ale Bisericii noastre drept măritoare la care aparținem.

Vă mulțumim de nou și vă asigurăm de fiasca noastră recunoștință.

Prea Sfințite Stăpâne!

Poporul Măidanului în număr abea de 960 suflete, trăește, vorba aceea „în peatra seacă“. Micul nostru lotar ce se întinde de sub poalele codrilor, nu-i dă puțință ca să-și mărească gospodăria sa economică în felul cum se întind alte comune mai spre șes dela noi, ci este silit în chiagul său să scormonească toate dealurile să încerce toate cleanțurile, ca din ele să scoată peatră să o prelucraze și spargă în formă de pavaje de trepte, socluri pela ferestri și fundament de casă iarna-vara ca după cerințele tehnice moderne, să-și facă și creeze isvor de câștig, spre a-și crește și îndruma copilașii săi, 2 și 3 în cele mai multe locuri, spre un trai mai bun ca al părinților lor. De aceea, nu este casă, unde numai încâtva le dă mâna părinților, îi trimit la școală sau meserie, și după cum le este darul, talentul și puțința, caută să-i ridice din starea de săracie, la o stare mai bună, apropiindu-se barem în parte de fiii altor comune cu stare și gospodăria mai bogată.

Și cum din acești fii au putut să ajungă la felurite meserii și slujbe în Uzinele dela Anina și Reșița, pe la C. f. Române, mulți s'au mutat lăsând casele goale și astfel populația ne-a scăzut și ne scade.

Așa se esplică faptul că din acești părinți iubitori de carte au ieșit talentații Cimponerești frații Olărești, Liubonii și Micleștii și câți alți mulți intelectuali protopopi, medici, ingineri silvici, profesori, directori de poștă, avocați și judecători dela tabla reg. din era trecută până la funcționarii dela Consiliul de Miniștri din era noastră cu

pleiada de preoți și inventatori sătești ce au împănă multe sate bănățene, până la cel mai iscusit mecanic și maestru din Atelierele C. F. R. și uzinele societății Reșița și alte societăți similare, unde lucrează și conduc cu multă pricepere și destoinicie trudnică, mașini și lucrări de atelier.

Acest popor se ocupă apoi și cu puțină economie de câmp, cu creșterea vitelor, ca să se poată menține la gradul de dezvoltare a poporului bănățean, fălos și sârguincios. Fălos prin modul de vețuire cu oarecare lux, ce dăinuște pretutindeni, și care nu prea cadrează cu modul lor de câștig, dar sârguincios, că lucrează iarna, vara în gerul cumplit ca și în căldura cea mare a soarelui începând cu vârsta de 14-15 ani până la adânci bătrânețe.

Și acest popor. Prea Sfințite, deviază în modul său de trai casnic și familiar ca cei mulți din Banatul nostru, trăind fără binecuvântare bisericească, în mod ilegal, cu urmări — în multe locuri triste și dureroase, — și cărui mod de viață conjugală de nu i se pune capăt, dacă nu ne vin în ajutor și autoritățile de Stat, va aduce în întreg Banatul un dezastru, copii nelegiuți și ai nimănui.

Sectarismul bântuitor în comunele noastre bănățene s'a abătut și pela satul nostru, în mod nu lățit, dar care mulțumită poporului nostru înțeleghător și cu judecată a ajuns în putrezire, prin modul lor de trai, în condiții nelegiuite, (de ceartă, immoralitate și destrămarea unii întorcându-se la dreaptacredință, încât cei rămași acolo, cei mai mulți venituri de prin alte sate pe la feluritele lucrări ce sunt pe la noi), așa că au devenit pildă de ferit și de învățatură poporului nostru credincios, de a se feri de ei și învățăturile lor încât îi desconsideră și disprețuiesc, și cari sectanți trec zilnic, dar tot ei de ei, dela o sectă la alta.

Și așa chiagul nostru ortodox se menține la un nivel corespunzător cu cerințele vremii, cu jertfire la sfânta biserică, cu cercetarea sfintei biserici și cu ferirea de moravuri și îndătinări rele, furtisaguri și procese, cu mici dușmăni, caracteristice poporului nostru bănățean dar în cele mai multe cazuri unul altuia și făcând împăcaciunii, trăind bine unii cu alții și ajutorându-se reciproc la nevoie prin ori și ce li va putea.

Iată Prea Sfințite icoana fidelă a poporului nostru din Măidan, care prin mine umilitul păstor sufletesc Vă roagă, ca intrând în sfântul lor lăcaș dumnezeesc zidit încă în veacul al 18-lea și sfințit prin fericitul episcop Vichente Popovici și care lăcaș sfânt se susține până în ziua de azi din contribuiri și ajutoarele poporului, la toate ocaziunile ce obvin și la cari ajutoare contribuie toți fiii ei, cei de aici de acasă, ca și cei duși și împrăștiați prin diferite sate și orașe ale țării, zic intrând în sfântul lor lăcaș să aveți grația și bunăvoința să le dați binecuvântarea părintească și Arhierescă, să sfințiți țărana și pașii celor adormiți în Domnul ce au călcat și s'au rugat în el, acelor ce sunt vii și primesc zilnic darul și binecuvântarea Cerului prin tainele ce li se împărtășesc, precum și acelor ce viu după noi a fiilor și nepoților noștri ca în tihnă și bunăînțelegeră ca până acuma, să-și poată urma traiul vieții, lucrările și întreprinderile lor să aibă sporul dumnezeesc și mai mult, să-și poată crește copilașii dăruți lor de Dumnezeu în frica lui Dumnezeu și să sporească în dreapta credință, spre binele și fericirea lor vremelnică și vecinică, spre mărirea neamului nostru românesc, și spre gloria și fericirea sfintei noastre biserici și patrii.

Să trăiți mulți ani Stăpâne și Părintele nostru!

Pr. Aurel Iana.

ȘTIRI

Vizită canonică. Duminecă dimineața P. S. Părinte Episcop a vizitat inopinat parohia Verendin. Ajungând la biserică la începutul sf. liturghii, a asistat la sf. slujbă și a predicat. După aceea a cercetat Oficiul Parohial aflându-l în deplină ordine.

Intrunire colegială după 50 ani. Joi în 7 Iulie a. c. s'au întrunit în Caransebeș absolvenții Institutului teologic de acum 50 de ani. Fericții colegi sunt următorii: prot. Traian Oprea, preoții: Ioan Alexandrescu, Avram Ciocoiu, Ilie Ciorei, Aurel Iana, Eftimie Lăpăduș și Ioan Nicorescu din Jabăr.

Echipa Regală din Jdloara, condusă de către candidatul de preoție Ioan Racoveanu a sosit în comună Duminecă la 3 Iulie a. c. Dsa a aflat de bine să ne încunoștințeze și să solicite concursul nostru, pe care îl anticipăm cu dragoste acestor bravi muncitori.

Cercuri preoțești: In 20 Iunie s'a întrunit cercul preoțesc Teregova în Sadova-nouă iar în 30 Iunie în Rusca. Au participat: pr. Ilie Sârbu președintele cercului, P. Domil, I. Coșariu, S. Șandru, V. Suru, D. Stoichescu, Dr. T. Coșeriu, Gh. Bihoiu și M. Bănescu. S'a săvârșit în ambele parohii liturghia în sobor. Predici au ținut: în Sadova M. Bănescu iar în Rusca I. Coșariu. Remarcăm în parohia Rusca participarea multor intelectuali străini și îndeosebi corul excelent de țărani, condus de zelosul învățător Ioan Roiescu.

In 26 Iunie centrul Fârdia s'a reunit în Bucovăț. Participanți: preoții Gh. Garoi, E. Damsa, A. Popovici, I. Unipan, I. Marinescu și Gh. Cornean. S'a făcut serviciu în sobor cu predica pr. Gh. Cornean la sf. Liturghie. La vecernie a conferențiat pr. Gh. Garoiu despre „Posturi și însemnătatea lor“ Au fost prezenți numeroși creștini din parohie și jur.

Retribuțiile preoțești pe Iunie a. c. s'au ridicat dela Stat și se lichidează la cassă. S'a reținut sidoxia episcopoească și 200 Lei pentru două cazuri de moarte.

Nr. 4225 Sc 1938.

Notă oficială.

Tinerii cari doresc să fie primiți în școala eparhială de cântăreți să-și înainteze consiliului eparhial cererile timbrate și ajustate cu următoarele documente:

1. Estrasul de botez.
2. Certificatul de absolvire a învățământului primar.
3. Atestatul de moralitate eliberat de Oficiul parohial.
4. Certificatul medical că este deplin sănătos.

Spre orientare mai comunicăm că în școală se primesc tineri cu vârsta între 18-25 de ani iar în cazuri motivate și sub vârsta de 18 ani.

Toți elevii sunt obligați a locui în internatul școlai.

La înscrierea în școală fiecare achită o taxă de Lei 100 pentru înscriere.

Taxa de întreținere în internat — care se poate urca sau reduce după împrejurări — este de Lei 4200 taxa se poate achita și în rate de câte 1400 Lei anume una la înscriere, a doua la 8 Ianuarie 1939 iar a treia la 10 Martie 1939.

Orice absență, justificată chiar, nu scutește dela plata vre-unei rate de taxă. Deasemenea neplata vre-unei rate la timpul fixat atrage după sine eliminarea din internatul școlai deci și din școală.

În afară de aceste taxe fiecare elev va depune la înscriere suma de Lei 50 pentru mobilier.

Elevii vor aduce cu ei rufăria de pat și tot ce se cere la o școală cu internat.

Caransebeș în 6 Iulie 1938.

Episcopul:
† VASILE

Aviz.

Cărturarii dela sate, mai ales preoții, D-nii studenți, și licențiați, apoi D-nii învățători, sunt rugați să însemneze: a) toate proverbele românești, pe care le cunosc fie că le-au auzit imediat din gura poporului, fie că le-au aflat scris. b) Idiotismele, cari formează expresiuni aforistice, specifice și sunt totdeauna podoabele limbii, ca de exemplu: „Fuge mâncând pământul“, „Tae frunză căinilor“, „Dă cu barda în lună“ etc...

Atât proverbele cât și idiotismele, să se noteze întocmai după cum au fost auzite din popor, explicându-se eventualele expresiuni, cari nu se află în cunoștință generală, ori explicându-se dacă se știe, chiar și proveniența idiotismelor și a proverbului întreg, adică: persoana, sexul, etatea, și dacă știe carte sau nu; Deasemenea să se noteze și localitatea unde s'a colectat. *Secretariatul Sf. Patriarhii* mulțumește anticipat tuturor binevoitorilor și mijlocitorilor pentru păstrarea comorilor noastre sufletești.

V. Dudu

Secretarul I. P. S. S. Patriarh.

CONCURS.

Pentru întregirea postului de preot la parohia de clasa II din comuna Socolari protopresbiteratul Bisericii-albe, devenit vacant pe urma abzicerii preotului Ilie Miciuru, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Foia Diecezană, pe lângă următoarele

Beneficii:

1. Sesiunea parohială constatătoare din 64 jugăre.
2. În lipsă de casă parohială preotul ales se va îngriji singur de locuință.
3. Stola fixată de consiliul parohial.
4. Bir parohial nu este.
5. Dările după pământul ținut de preot, se va plăti de preotul ales.
6. Alesul este obligat a preda religia școlarilor de rit ortodox fără altă remunerație.

Concurenții cvalificați pentru parohiile de clasa II-a, având binecuzântarea Prea Sfințitului Episcop diecezan, își vor înainta cererile de recurs consiliului parohial ort. rom. din comuna Socolari, prin Prea Onor. oficiu Protopresbiter al Bisericii-albe.

Candidații se vor prezinta în vre-o Duminecă sau sârbătoare cu aprobarea Prea Onoratului Domn Protopresbiter tractual în sf. noastră Biserică spre a-și arăta dexteritatea în tipic, oratorie și serviciu, dar nicidecum în ziua alegerii.

Socolari din ședința consiliului parohial, ținută la 17 Aprilie 1938.

Președinte
Ștefan Ania m. p.
adm. par.

Notar
Ioan Duma m. p.
învățător.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Ioan Oravițan
protopresbiter.

Nr. 3638 B ex 1938.

Acest concurs se publică, cu aceea că stola rămâne cea uzitată până acuma, consiliul parohial neavând competența de a stabili noi taxe ștolare, iar în ceea ce privește birul parohial, în baza afiniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza decisului Consistorial ddo 3 Martie 1914 și respectiv 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B, ridicat și la valoarea de concluduz sinodal cu concluduz Nr. protoc. 33 ex 1914, precum și având în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 358/1938 din 13 Novembre 1929 — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă și legală a dotațiunii preotești.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial ținută în 30 Iunie 1938.

Episcopul:
† VASILE

Oficiul parohial ort. rom. Lescovița.

Nr. 80/1938.

Publicațiune de licitație minuendă.

În baza aprobării Ven. Cons. Eparhial, se publică licitație minuendă pentru construirea bisericei ort. române din Lescovița, jud. Caraș, pe ziua de 18 Iulie 1938 orele 10 a. m., licitația care se va ține în școala primară de stat din Lescovița.

Planurile și devizul se pot consulta zilnic, fie la direcțiunea școlai primare din Lescovița, la Notariatul cercual Năidaș și la Oficiul parohial ort. român din Lescovița și Vrani.

Pentru participare la licitație și studierea planurilor, comuna bisericească nu retribue nici o cheltuială amatorilor.

Amatorii se avizează că întrucât vom avea brațe de muncă dela Inspectorat General P. P. în mod gratuit — și prin Echipa Regală — precum și dacă se vor primi materialele cu prețul redus s'au gratuit se obligă a face conform acestora ofertele lor.

Lucrarea se va termina în cel mult — în tencuiala interior și exterior — 3 luni dela aprobarea contractului.

Contractul devine obligator pentru licitant la data emnării, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea de către Ven. Consiliu Eparhial.

Comuna bisericească își rezervă dreptul a adjuceca lucrarea aceluși licitant care prezintă cea mai solidă garanție.

Toți licitanții sunt rugați a depune la licitație vadiul de 10% în numerar sau efecte de stat, precum și a prezenta diplomele necesare.

Lescovița, la 5 Iulie 1938.

Pr. Traian Constantin
adm. parohial.

Publicație de licitație.

Pe baza încuviințării Consiliului eparhial de sub Nr. 4279 E din 8 Iulie 1938 se publică concurs pentru acoperirea sf. biserici din Foeni cu tinichea zincată și repararea, pe ziua de 17 Iulie ora 11 a. m.

Caetul de sarcini se poate vedea la oficiul parohial zilnic în orele oficioase.

Ofertele se vor prezenta în scris până la 16 Iulie a. c. asupra cărora consiliul parohial va decide liber.

Doordată cu prezentarea ofertei se va depune și vadiul de 10% în bani gata sau în hârtii de valoare.

Contractul devine obligator pentru antreprenor imediat după semnare, iar pentru comuna bis. numai după aprobarea din partea consiliului eparhial.

Spese de deplasare nu se acordă, iar spesele cu facerea contractului le suportă antreprenorul lucrării.

Foeni la 8 Iulie 1938.

Romulus V. Pop
paroh ca președinte.

Dimitrie Bojin
notar.

Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 3404/1937 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație.

În cauza de executare pornită de următorul Dr. Ianculovici Gheorghe dom. în Caransebeș, contra următoarei Sofia Martin Căpușa născ. Gambor dom. în Caransebeș la cererea următorului Judecătoria ordonă, licitațiunea execuțională, în baza art. 144, 146 și 147 art. 176 și 185 din Legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Caransebeș Nr. coalei c. f. 1452 Nr. de ord. A. I. 1—2 Nr. top. 719 Grădină în Intravilan de 200 stp. Nr. top. 720 Casă Nr. 519 în Intravilan de 214 stp. Prețul de strigare de 50.000 lei; și imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 1453 a comunei Caransebeș Nr. de ord. A. I. 1 Nr. top. 4659/2 Arătură în Câmpu Roșului 1097 stp. prețul de strigare de 3000 lei, pentru încasarea creanței de 21.810 lei, capital, interese de 5½% dela 13

Noembrie 1934, spse de proces și de executare de 5619 lei fixate până acum, spse de 919 lei, fixate acum pentru cererea de licitație; precum și pentru încasarea creanței de 2000 lei capital și acc. a Victoriei Tarnoți din Caransebeș. **Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de 8 August 1938, ora 9** în localul oficial al cărților funduare.

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu poate fi vândut cu preț mai mic de cât 75% din prețul strigării (art. 26 XLI. 1908).

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauțiune, socotite pe cursul fixat în art. 42 LX 1881, ori să predea aceluiaș delegat chitanța de depozitare judecătorească prealabilă a garanției; și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170 legea LX din 1881, art. 21 LXI 1908).

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește această îndatorire, nu se va ține seama de oferta sa și nu mai poate lua parte la licitație, care se va continua fără amânare.

Caransebeș, la 8 Martie 1938.

Leo Pető s. s.

D. Lăzărel s. s. dir. c. f.

Pentru conformitate: **D. Lăzărel** dir. c. f.

Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 1360/1938 c. f.

Publicațiune de licitație suplimentară.

În cauza de executare pornită de următorul dr. Gheorghe Ianculovici, avocat din Caransebeș, împotriva următoarei Sofia Martin Căpușa născ. Gambor dom. în Caransebeș, pentru suma de 21810 lei, cap. și acc., instanța c. f. depe lângă Judecătoria mixtă Caransebeș, în urma cererii creditorului ipotecar dr. Pompiliu Ciobanu, avocat în Timișoara, înregistrată la Nr. 988/1938 c. f. și în baza art. 167 din legea LX. 1881, ordonă alăturarea acestui următor la următorul anterior, dr. Gh. Ianculovici și în consecință, dispune totodată emiterea prezentei publicațiuni de licitație suplimentară și anunță pe cei interesați că licitația ordonată în această cauză cu Nr. 3404/1937 c. f. în favoarea următorului dr. Gh. Ianculovici se va ține și în interesul următorului dr. Pompiliu Ciobanu avocat în Timișoara, în condițiunile stabilite prin suscitata publicație de licitație cu Nr. 3404/1937 c. f. Inserarea acestei publicațiuni într'un ziar din localitate, potrivit art. 152 din legea LX. 1881 și 25 din legea XLI: 1908, se va face conform dispozițiunilor al 3 din art. 167 al legii LX. 1881. Se va comunica: Dr. Pompiliu Ciobanu adv. Gh. Ianculovici adv. Sofia Martin Căpușa născ. Gambor. Pe tabla de afișare la dosar.

Caransebeș la 9 Iunie 1938.

Leo Pető ss. judecător **Ion Ianoșiu** ss. aj. dir. c. f.

Pentru conformitate: **Ion Ianoșiu** aj. dir. c. f.